

Titel: III.

Citation: "III.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1876*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r02-shoot-chptrd1e7679.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1876*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

III.

Underretter.

Om Underretternes Virkekreds handles i t§§ 24—25. Hvad angår disse Retters Virksomhed i den egentlige Retspleje, henviser § 24 til de i Lovene om den borgerlige Retspleje og Strafferetsplejen givne Bestemmelser. Da den nærmere Begrundelse af den i så Henseende trusne Sagsører som Følge heraf er optaget i Motiverne til de tvende Lovudkast om Retsplejen, stal det på dette Sted kun bringes i Grindring, at den Nævnte Side af

Underretternes Virksomhed ikke blot omfatter Paakjendelse i første Instants af de Domssager, som særligt ere henlagte til dem, samt Forundersøgelsen i Strafferetsplejen og de andre akcessoriske Retshandlinger, der ifølge Lovudkastene om Retsplejen ere henlagte under eller henvises til dem, men endvidere Skifteforvaltning og Fogedforretninger, herunder tvungne Auktioner indbefattede. Hvad derimod frivillige Auktioner angår, forudsætter Lovudkastet om den borgerlige Retspleje, at disse ikke for Fremtiden skulle vedblive at være Retshandlinger.

§ 25 henlægger til Underretterne endel Forretninger, der vel må erkjendes efter deres Natur at ligge udenfor den egentlige Retspleje, men som det desuagtet af forskellige Hensigtsmæssighedshensyn er fundet utilraadeligt at udstille fra Underretternes Virkekreds, hvorved man i Overensstemmelse med de ældre Udkast er gået ud fra, at det ikke er uføreligt med Grundlovens § 71 ved Gjennemførelsen af Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen at føretage de enkelte Lempelser, som efter de forhånden« værende Forhold må ansees for enskelige. Iøvrigt ere de i § 25 omhandlede Funktioner indbyrdes af meget forskjellig Art og derfor ikke egnede til i det Hele at undergives samme Behandlingsmåde. Nogle af disse Forretninger må efter den bestående Ret — som Kommissionen for få vidt har anset det for rigtigt at opretholde — ansees for judicielle Handlinger, der som sådanne kun kunne tilsidesættes eller forandres af overordnet Ret. Dette gjælder således om Thinglæsningsvæsenet og de Retsbetjentene ved Lov af 23de Januar 1862 angående Tiendevederlagets Berigtigelse påhvilende Forretninger. Derimod ligge de Retsbetjentene ved Lov af 30te December 1858 § 2 pålagte Funktioner som Formænd. i Landvæfenskom. missionerne efter Udkastets Førudfætning ligesom efter den gjældende Ret udenfor det judicielle Område. Men da Landvæfenskom' missionerne ved Behandlingen af de til dem henlagte Sager ere bundne til Former, der i høj Grad ligne de judicielle, og derhos ere udrustede med en Myndighed, som essers i

Reglen forbeholdes Domstolene, er det for mentlig naturligt, at Formandskabet i disse Kommissioner forbliver hos Retsbetjentene.

Ved § 25 Litr. 6 er der udenfor Kjøbenhavns Stadsrets Område til Underretternes Virkekreds endvidere henlagt de ved Lov af 26de Mai 1868 om Umyndiges Midlers Forvaltning, § 7, jfr. Bekjendtgj. af 11te Mai

! 1869, og ved samme Lovs § 10 til Skifteretterne henlagte Forretninger. Af disse ville dog Spørgsmål om Umyndiggørelse og om Anørdning af fast Lavværgemål for Enker ifølge Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje 6te Afsnit Kapitel V. blive egentlige Domstolssager. Hertil sigter det i Slutningen af Litr. cl tagne Forbehold. Den tilbageblivende Del af de nævnte Forret-

! ninger vil vel ogsaa under den nye Ordning bevare en rent administrativ Karakter, men skjønnes dog ikke at kunne henlægges til Politivirigheden, hvorimod den står i en naturlig Forbindelse med Underretternes Virksomhed i andre Retninger. Som allerede bemærket

, gjælder denne Ordning dog ikke for Kjøbenhavns Stadsrets Omraade; for dettes Vedkommende ville de nævnte Forretninger formentlig hensigtsmæssigst kunne overtages af de Myndigheder, som hidtil have varetaget dem for Kjøbenhavn alene.

Hvad angår Notarialforretninger, har det været under Overvejelse i Kommissionen, om der er Grund til at lade det forblive ved den hidtil bestående Ordning, hvorefter disse Forretninger ere henlagte til egentlige Statsenbedsmænd, eller om det maatte være rigtigere, at deres Udførelse — selvfølgelig under fornødent offentligt Tilsyn — overlades autoriserede Næringsdrivende, der da skulde henvises til at søge Vederlaget for deres Virksomhed i de for Notarialforretningeme fastsætte Sportler. Fra det sidst Nævnte Synspunkt har det navnlig været Gjenstand for Drøftelse, om Notarialforretningeme maatte kunne overdrages visse dertil særlig autoriserede Sagsførere. Ved en saadan Sagsører er der imidlertid fundet væsentlige Betænkeligheder. At Notarens Stilling, hvis Gjendommelighed ligger i den til hans Be-

vidnelser knyttede offentlige Troværdighed, førenes med en Virksomhed, som efter sin Natur er bestemt til ensidig at tjene en Parts Interesser, må ikke blot fra et principielt Standpunkt ansees for en mindre naturlig Ordning, men vil også kunne medføre praktiske Ulemper af ikke uvæsentlig Betydning, idet der let vil også Kollisioner mellem de af en saadan Dobbeltstilling flydende Pligter. For at modvirke disse Ulemper vilde det i al Fald være nødvendigt i Loven at optage Forbud imod, at Nogen udførte Notarialforretninger angå ende de Anliggender, i Anledning af hvilke han tidligere har ydet den ene af Parterne sin Bistand som Sagfører, og omvendt. Men selv med et sådant Korrektiv vilde det vistnok være vanskeligt at undgå Kollisioner og overhovedet at opretholde den almindelige Tillid, hvorpå Stillingen som Notarius gjør Krav, såmeget mere som det ikke kan undgås, at Udstrækningen af stige Forbudsbestemmelser altid bliver noget tvivlsom og usikker. Kommissionen har derhos ikke kunnet se bort fra den Kjendsgjerning, at man andetsteds, hvor Sagfører- og Notarvirksomhed har været førenet, nu i Kraft af Erfaringens Vidnesbyrd synes at være kommet til den Anskuelse, at dette ikke er ønskeligt. I Tyskland, hvor en førening af disse Funktioner i lang Tid har været den almindelige Ordning udenfor de Territorier, hvor den oprindelig franske Ret gjælder, har således den almindelige Mening i de senere År med stor Bestemthed udtalt sig for, at de, ligesom i Frankrig, bør adskilles. Naar denne Grundfætning skal fastholdes, vil det imidlertid efter vore Forhold neppe være muligt at tilvejebringe en fyldestgørende Indretning af Notarialvæsenet på Grundlag af den ovenangivne Betragtning af Notarerne som offentlig autoriserede Næringsdrivende. At en saadan Ordning har kunnet gennemføres i Frankrig, finder sin Forklaring i den særegne Udvikling, Notarialvæsenet har fået ifølge den franske Lovgivning, som tillægger alle notarialiter attesterede Dokumenter Erigibilitet og overhovedet udstrækker Notarernes Virkekreds langt udover de grænser, vor Ret afstikker i saa Henseende. Derimod er det uantageligt, at der hos os — bortset fra Kjøbenhavn —

skulde kunne findes et tilstrækkeligt Antal Mænd udenfor Sagførerstanden, som vare egnede og derhos villige til at overtage Udførelsen af Notarialforretningene imod at oppebære de dermed forbundne Sportler*). Selv om man gaar ud fra den Betragtning, at Funktionen som Notarius efter sin Natur i og for sig ikke er en Gmbedsgjerning, synes dog herefter praktiske Grunde at tale for hos os at blive stående ved en Ordning der i Lighed med vor nugældende Ret henlægger Notarialforretningerne til egentlige Statsemedsmænd. Om at oprette særlige Statsemeder for disse Forretninger vil der imidlertid efter Forholdene udenfor Kjøbenhavn ikke kunne være Tale, allerede af finansielle Grunde, og Spørgsmålet indskrænkes derefter til, om Notarialforretningerne skulle henlægges til Politimestrene eller til Underretterne. Af Hensyn til den Betydning, det har, at Notarius er en retskyndig Mand, har Kommissionens langt overvejende Flertal anset det for rettest at gå den sidste Vej, hvorved endnu bemærkes, at Gjennemførelsen af den faaledes forestaaede Ordning vil lettes ved den i Udkastet forudsætte Organisation af Underretterne, jfr. nærmere det følgende. At der med Hensyn til Underretternes Udførelse af de heromhandlede Forretninger kan finde Besværing Sted til Landsretten, er omtalt ved § 11. Som allerede ovenfor antydet vil der for Kjøbenhavns Vedkommende være færre Hensyn at tage i Betragtning ved Notarialvæsenets Indretning. Den nærmere Fastsættelse af dette Forhold har man derfor troet at burde henføre til særlig AnSagsøger.

Med Hensyn til den nærmere Organisation af Underretterne kjelner Udkastet iøvrigt mellem Kjøbenhavn med tilhørende Landdistrikt og det øvrige Land.

Hvad den Kjøbenhavnske Retskreds angaar, har det været Gjenstand for Overvejelse i Kommissionen, om der er tilftrækkelig Grund til for den at oprette en særlig Underret, eller om det maa ansees for hensigtsmæssigere at

*) Disse hane i de fleste Jurisdiktioner udenfor Kjøbenhavn ordentligvis tun udgjort 100-200 Kr. aarlig.

førene den Kjøbenhavnfke Underret med den I nordsjællandske Landsret til een fælles Dom- stol, således at dennes Medlemmer skiftevis som Gnkeltdommere overtog de Forretninger, der ere henlagte til Underretterne. At en saadan forening, der tildels har et Forbillede i den hidtil bestående Lands- Over- samt Hof- og Stadsret, skulde gjøre en Besparelse mulig, kan vel ikke antages. Thi det vilde vistnok vise sig nødvendigt at give den fælles Domstol et ligefaa stort Antal Medlemmer som det, der udkræves til at besætte den nordsjællandske Landsret og Københavns Stadsret som adskilte Retter. Derimod kan for den omhandlede forening anføres, at den vil give Rettens Medlemmer Lejlighed til at vinde en flersidig Erfaring, der ikke kan antages at være uden Betydning for deres Embedsvirksomhed i det Hele. Det langt overvejende Flertal af Kommissionens Medlemmer er imidlertid af den Formening, at Ulemperne ved de tvende Retters forening under det nye System vilde være overvejende. Navnlig må det ansees for uheldigt, at Medlemmer af samme Ret vechselvis danne Paaankeinstants for hinanden. En saadan Ordning vil ikke blot hyppig foranledige Inhabilitet i Landsretsafdelingerne, men også svække Rettens Stilling overfor Befolkningen, der altid vil være tilbøjelig til at anse Paaanke til Kollegaer for mindre virksom. Man har derhos ikke kunnet lade ude af Betragtning, at det neppe vilde være overkommeligt for en enkelt Mand på fyldestgørende Måde at udføre Formandsforretningerne ved en Ret med så omfattende og forskelligartet Virksomhed som den, en forening af den nordsjællandske Landsret og Kjøbenhavns Stadsret vilde have til følge. I begge de Nævnte Henseender vilde Forholdet i Virkeligheden stille sig ganske anderledes end ved den nuværende Lands-

Over- samt Hof- og Stadsret. Med Hensyn til Paaanke stå alle dennes Afdelinger med en ganske enkeltstående Undtagelse umiddelbart under Højesteret, og hvad angår Formandskabets Besværlighed må Hensynet til den langt mere indgribende Virksomhed, der under det nye System må kræves af Formanden for de kollegiale Retter, udelukke

en Sammenligning, selv bortset fra, at en betydelig Del af de Københavnske Underretssager for Tiden er henlagt til en særskilt Ret (Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret).

Medens man af de ovenanførte Grunde har bestemt sig for ikke at henlægge de københavnske Underretssager til den samme Ret, der fungerer som Landsret for den nordsjællandske Landsretskreds, og således også for Københavns Vedkommende i Overensstemmelse med Udkastets almindelige Regel har holdt Underret og Landsret adskilte, er det på den anden Side ikke fundet hensigtsmæssigt med Hensyn til Underretssunktionernes Udførelse i det Hele at stille København under den samme Organisation, som er bragt i førstegang for det øvrige Land. Skulde denne Organisation uden nogen Lempelse sinde Anvendelse på København, vilde det på Grund af Forretningernes Mængde være nødvendigt her at oprette et større Antal Byretter, hver med sit særskilte Distrikt, men med samme saglige Område. Af flere Grunde må det imidlertid ansees for hensigtsmæssigere at henlægge hele Byen med tilhørende Landdistrikt til een Underret med en Flerhed af Kamre, således at de enkelte Underretsfunktioner for hele Kredsen fordeles efter deres Beskaffenhed mellem de forskellige Kamre. Denne Ordning har navnlig det Fortrin, at det herved bliver muligt med fuld Frihed at anvende de forhåndenværende personlige Kæster på den Måde, der efter de til enhver Tid foreliggende Forhold findes hensigtsmæssigst, og således at bestride Forretningerne med et færre Antal Dommere, end det andet System vilde kræve. I Overensstemmelse hermed henlægger Udkastet København under en af en Formand og 12 andre Medlemmer bestående Ret (Kjøbenhavns Stadsret), der udfører Underretsfunktionerne gennem 12 Kamre, hvert besat med en Dommer, der behandler de til Kammeret henlagte Sager, som Enkeltdommer, se §§ 23, 26 og 27. En Undtagelse fra sidstnævnte Regel indeholdes dog i § 26 2det Stykke. Herefter skal i Sø- og Handelssager, som høre for Københavns Stadsret, samt ved Konkursbehandling af Handlendes, Fabrikanters og Skibsrhederes Boer pågjældende Kammer til-

trædes af to sø- og handelskyndige Medlemmer efter de nu ved sø- og Handelsretten gjældende Regler, en Ordning, der — som tidligere bemærket — gaar ud på i det Væsentlige at opretholde den bestående Tilstand med den af de nævnte Sagers Henlæggelse til Stadsretten følgende Forandring, at Formandsforretningerne overtages af det Medlem af Stadsretten, hvem pågjældende Kammer er overdraget. — Hvorledes Forretningerne skulle fordeles mellem Stadsrettens Kamre, bestemmes ifølge § 27 af Rettens Formand med Justitsministerens Billigelse. Fordelingen af de enkelte Kamre mellem Rettens Medlemmer er derimod betragtet som et indre Anliggende, hvis Afgørelse kan overlades til Formanden efter Forhandling med Rettens øvrige Medlemmer At der imidlertid herved må iagttages en saadan Omgang, at de forskellige Kamre efter Udløbet af passende Tidsrum ømskiftes mellem Rettens Medlemmer, er forudsat som en Selvfølge. Endelig er der ved Slutningsbestemmelsen i § 27 tillagt Rettens Formand Myndighed til, naar det gjøres fornødent, at overdrage et Medlem af Retten midlertidig eller i enkelte Sager tillige at udføre Forretninger i et andet Kammer end det ham tildelte.

Forsåvidt Antallet af Stadsrettens Kamre i § 27 fastsættes til 12, er man herved gået ud fra følgende Beregning:

Hvad angår borgerlige Domssager, ville alle Gjældskommissionsfager og sågodtsom alle de Sager, der hidtil ved Københavns Kriminal- og Politiret ere behandlede som private Politisager*), for Fremtiden gå til Københavns Stadsret. Stadsrettens Kompetence med Hensyn til borgerlige Domssager vil imidlertid blive udvidet betydeligt udover det angivne Område som Følge af Bestemmelserne i Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje § 2, der til Underretterne henlægge alle Sa

ger indtil en Bærði af 400 Kr. angående private Formuerettigheder, Skatter, Afgifter og andre lignende Idelser samt endvidere uden Hensyn til Bærdien Servitutfager og Sager, i hvilke Gxekutivproces anvendes. Hertil må endvidere føjes den Tilvæxt af borgerlige Domssager, som Inddragelsen af Københavns Amtsråds-kreds (med et Indbyggerantal af ca. 63,000) under Københavns Stadsret vil have til følge*). Naar det nu erindres, at alene de på København faldende Gjælds-fager under 100 Rd. og private Politifager efter den bestående Ordning lægge Beslag På Gjældskommissionen samt 2 Afdelinger af Kriminal- og Politiretten, tor det ikke påregnes, at man under den nye Ordning kan nøjes med færre end 4 Kamre til Behandling af borgerlige Domssager ved Stadsretten, så meget mindre som Antallet af Gjældskommissions-sager i de senere År har været i stærk Stigen (fra 2539 gennemsnitlig i Årene 1863—67 til 3187 som Gennemsnitstallet for 1868—72)**).

Gt ligeså stort Antal Kamre vil vistnok behøves til Varetagelse af de Stadsretten påhvilende Forretninger i Strafferetsplejen. Foruden Forundersøgelsen i alle de Straffesager, i hvilke judiciel Forundersøgelse finder Sted, vil Etadsretten nemlig fåe Pådømmelsen af det meget store Antal Straffesager, der ere henlagte til Underretterne. For disse Sagers Vedkommende er også den Tilvæxt, som Københavns Amtsråds-kreds vil bringe, færdeles betydelig. Da hertil endvidere kommer, at Straffesagernes Antal t de senere År har været i en uforholdsmæssig Stigen (for København således i 1866— 70 gennemsnitlig 3487 Domfældte imod

2393 som Gennemsnitstallet for 1861 — 65), er det kun med særligt Hensyn til den mere tilbagetrædende Rolle, der i det nye System er anvist den judicielle Forundersøgelse og Dommerens Virksomhed under denne, at man har troet at kunne gå ud fra, at 4 kriminelle Kamre ville være istand til at bestride de Stadsretten påhvilende Funktioner i Strafferetsplejen.

Hvad angår Skiftevæsenet, er det forudsat, at der — i Lighed med hvad der for Tiden er Tilfældet — må afgives 3 Medlemmer til denne Gren af Rettens Virksomhed. På den ene Side vil Indlemmelsen af Københavns Amtsrådskreds medføre en ikke uvæsentlig Førogelse, navnlig af Dødsboernes Antal, ligesom det ikke er uden Betydning, at Anvendelsen af Skiftekommissærer er indskrænket til rent ekstraordinære Tilfælde; men på den anden Side må den udvidede Adgang til privat Skifte af Dødsboer, som er ådnet ved Lov af 30te November 1874 og derfra er gået over i Lovudkastet om den borgerlige Retspleje, antages at ville Medføre en ikke ubetydelig Formindskelse af Forretningerne.

Endelig må der påregnes mindst 1 Medlem af Stadsretten til Fogedforretninger, idet der til de Funktioner, som hidtil have påhvilet Kongens Foged i København, efter den nye Ordning vil komme dels de tilsvarende Forretninger for Københavns Amtsrådskreds, dels for hele Retskredsen Tvangsauktionerne, hvilke efter det gamle System ikke henregnedes til Fogedforretninger og hidtil i København ere blevne varetagne af en særlig Embedsmand, Auktionsdirektøren.

Foruden de saaledes beregnede 12 Kamre, til hvis Besættelse der er tildelt Stadsretten en Formand og 12 andre Dommere, er der til Udførelse af Skriverforretningerne ved de forfjellige Kamre samt nogle andre Funktioner af mere underordnet Beskaffenhed under Retten henlagt et Skriverkontor samt et Panteog Brevskriverkontor (§ 26). Til Skriverkontoret, som førstaaes af en Byskriver og derhos forsynes med 12 Fuldmægtige samt det iøvrigt fornødne Kontorpersonale, er foruden Skriverforretningerne overdraget Oppebørsel af

og Regnskabsaflæggelse for Retssportler (§ 29). Endvidere kunne Fogedforretninger og de til Skifteforvaltningen hørende Forretninger, forsåvidt der ikke derved bliver spørgsmål om afgjørelse af Tvistigheder, efter Dommerens Bestemmelse udføres af de de vægjøeb dende Kamre tildelte Fuldmægtige, en Ordning, der i alt væsentligt stemmer med den allerede for Tiden i København bestående Tilstand. Til Pante- og Brevskriverkontoret, som førstaaes af en Pante- og Brevskriver og iøvrigt forsynes med 4 Fuldmægtige samt andet fornøden: Personale, er henlagt førelsen af Skjøde- og Pantebøgerne, således at Beslutninger vedkommende førelsen kunne tages af Pante- og Brevskriveren eller en Fuldmægtig, medens selve Thinglæsningerne og Aflysningerne føregå ved de Kamre as Stadsretten, som behandle borgerlige Domssager (§ 28). Om den nærmere Fordeling af Forretningerne i de ovennævnte Kontorer tager Stadsrettens Formand Bestemmelse efter Forhandling henholdsvis med Byskriveren og Pante- og Brevskriveren.

Hvad angår Underretterne udenfor København (By- og Herredsretter eller Herredsretter), skulle disse ifølge § 31 bestå hver af en Dommer og en Retsskriver. 3 Modsætning til den nugældende Ret kræver altså Udkastet, at Underretten udrustes med en særlig, fra Dommeren forstjellig Retsfkriver. At dette i og for sig er den naturlige Sagsører, vil neppe bestrides. Da Protokollationen af Retsforhandlingerne ogsaa overfor Dommeren stal tjene til Bevis for, hvad der er føregået i Retten, må der kræves en af Dommeren uafhængig Garanti for dens Pålidelig« hed. Af ikke ringe Betydning i så Henseende er nu vistnok den i det nye System hævdede Grundsætning om Retsforhandlingernes Offentlighed. Men felv om der kunde gjøres Regning paa en stadig Interesse for og Opmcerksomhed paa Retsplejen i hele dennes Udstrækning fra Befolkningens Side — hvad neppe tor forudsættes —, vilde hin Garanti dog ikke være tilstrækkelig allerede af den Grund, at Retsplejens Offentlighed selv i den nye Procesmaade ikke har kunnet gennemføres uden Undtagelse. Navnlig frmhceves, at det har været nødvendigt

atIndromme Underføgelsesdommeren en diskretionær Beføjelse til under Forundersøgelsen i Straffesager at beslutte Retsmøders Afholdelse for lukkede Døre (Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 79). At der her såvidt muligt må ydes Erstatning for den ved Of» fentlighedens Udelukkelse bortfaldne Garanti, er indlysende, og denne Erstatning er det vistnok naturligt at føge i en selvstændig Retsfkrivers nærværelse*). Indførelsen af denne Institution er imidlertid ikke blot af Betydning med Hensyn til Protokollationen, men vil tillige medføre den Fordel, at det kan undgås at pålægge Dommeren endel andre Forretninger, for hvilke det er enskeligt at befri ham, dels fordi de ikke vilde stå i god Samklang med den ham iøvrigt tiltænkte Stilling, dels fordi Forretningsmassen ellers vilde blive få overvældende, at Dommeren blev henvift til at benytte Fuldmægtig i større Udfrækning, end det kan ansees for rigtigt. Fra dette Synspunkt har man fæledes til Retsskriveren henlagt Oppebørslen af og Regnskabet for Retsgebyrer, Varetagelsen af de Thinglæsning og Aflysning af Dokumenter vedkommende Forretninger, dog at afgjørelse af det Spørgsmål, om en saadan bor finde Sted, i Tvivltilfælde henhores under Dommeren, samt førelsen af Skjøde- og Pantebøgerne. Ligeledes vil det vistnok findes naturligt, at Rotarialforretningerne overdrages til Retsfkriveren. Overhovedet vil man ved Indførelsen af en særlig Retsfkriver opnå det Gode at få en Funktionær, til hvem Adskilligt kan overlades, som ikke passende kan henlægges til andre Embedsmænd, og således i det Hele lette den almindelige Omordning af Rets« og Administrationsforholdene **). Endelig har

man også troet, at der kunde åbnes Dommeren Adgang til ved Udførelsen af de ham som Foged og Skifteforvalter påhvilende Forretninger at benytte Retskriverens Medhjælp, se § 31 3 die Stykke Overfor de vægtige Grunde, der således tale for Ansættelsen af en særlig Retskriver, er Bekostelighedshenfynt den eneste Modgrund. Det er i Birkeligheden og på kun dette Hensyn, som har fort vor Lovgivning til efterhånden at opgive den i fågodtsom alle fremmede Retsforfatninger anerkjendte Grundsætning, at Retskriveren bor være en fra Dommeren forfærdig Embedsmand. Ligesom imidlertid Bekostelighedshensynet allerede vil tabe en Del af sin vægt paa Grund af den overordentlig store Indskrænkning af Underretternes Antal, det nye System vil have til følge, således er der også andre Forhold, som bidrage til yderligere at formindske hint Hensyns Betydning. Da Dommeren ikke egenhændig kan besørge Protokollationen af Retsforhandlingerne og fremdeles ikke vil være i Stand til selv at overkomme Skjøde- og Pantebogemes førelse, er det navnlig indlysende, at der under Forudsætning af Retskriverens Opgivelse må indtræde en Forøgelse af Dommerens Kontorholdsvederlag. Denne Forøgelse maa derhos blive temmelig betydelig, idet alene Arbejdet ved Skjøde- og Pantebogernes førelse allerede for Tiden i de fleste Jurisdiktioner rigeligt gjør Krav på een Mand's Kræfter og efter den nye Organisa« tion på Grund af Underretskredsens Udvidelse vil blive meer end fordoblet. Fremdeles vil Ansættelsen af en Retskriver gjøre det muligt at opgive den bestaaende Retsvidne institution, som for Tiden medfører en aarlig Udgift af ca. 50,000 Kr. Endelig skal endnu fremhæves, at man har forudsat, at Retskriverens Lon vil kunne ansættes temmelig lavt, idet man er gået ud fra, at disse Poster i Reglen ville beklædes af yngre Mænd, samt at det ikke vil være nødvendigt at lade dem erholde Kgl. Udnævnelse. Da det herefter ikke kan antages, at Ansættelsen af en færdig Retskriver ved Underretterne vil medføre en væsentlig Udgiftsforøgelse, har det langt overvejende Flertal af Kommissionens Medlemmer

været enigt om at tilråde en saadan Ord- ning.

skjønt Anfættelsen af en særlig Retskriver har gjort det muligt at fritage Dommeren for en ikke uvæsentlig Del af de til Underretten henlagte Funktioner, vil han dog ingenlunde helt kunne undvære Bistand af Andre med Henfyn til de tilbageblivende Forretningers Udførelse. Man har derfor også i det føreliggende Udkast fundet det nødvendigt at åbne Adgang til, at der på Dommerens Begjæring kan meddeles een eller flere Mænd en vedvarende Konstitution til på hans Ansvar at udføre visse Forretninger udenfor den dommende Retspleje, nemlig Fogedforretninger og de til Skifteforvaltningen hørende Forretninger. Saadan Konstitution, hvis Meddelelse efter den nye Ordning naturligst Tilfælder Landsrettens Formand, kan ifølge Bestemmelsen i § 31 3 die Stykke for det første overdrages Retskriveren, naar Landsrettens Formand finder at burde tage Dommerens derom fremsætte Begjæring til følge. Herved kan man imidlertid ikke blive stående allerede af den Grund, at der som Følge af Retskriverens Medvirkning ved den dommende Retspleje jævnlig på samme Tid vil være Forbindring baade for ham og Dommeren, medens Udsættelse af en begjært Foged- eller Skifteforretning ofte kan være forbundet med Ulempe. Hertil kommer, at der i de fleste Jurisdiktioner og på Grund af Forretningernes Mængde vil være Trang til flere Fuldmægtige, samt at de stedlige Forhold undertiden kunne gjøre det enkleligt, at Udførelsen af hine Forretninger for større eller mindre Dele af Retskredsen overdrages Dommerfuldmægtige, som dertil erholde Konstitution for et bestemt Tidsrum. I Overensstemmelse hermed fastsættes det i § 31, at Bemyndigelse til på Dommerens Ansvar at udføre de nævnte Forretninger efter hans Begjæring også kan meddeles andre dertil egnede mænd enten for Tilfælde, hvor Dommeren har Forfald, eller for et bestemt Tidsrum, hvor de stedlige Forhold mætte udkræve det, for større eller mindre Dele af Retskredsen. I Lighed med, hvad der gjælder om de tilsvarende Konstitutioner efter den bestaaende Ret, omfatte de

ovennævnte Bemyndigelser også Afsigelse af Kjendelser i de Tvistigheder, der måtte opstå under Forretningens Udførelse. — Hvad angår de under Retskriveren henlagte Funktioner, føre lignende Hensyn til for Rotarialforretningernes Vedkommende at give en tilsvarende Adgang til Benyttelse af Fuldmægtig.

Med Henfyn til Bestemmelsen i § 32 kan henvises til hvad der ovenfor er bemærket ved §§ 13 og 26.

Ifølge § 33 bestemmes By- og Herredskredsens Thingsteder ved Kgl. Anordning. Paragrafen gaar derhos i Overensstemmelse med de ældre førsttag ud fra, at der efter Omstændighederne kan være Grund til at tildele en Retskreds flere Thingsteder. På Grund af den store Indskrænkning af Underretternes Antal, som føreskrives i § 2, vil det nemlig ofte blive nødvendigt at danne en af de nye Retskredse ved Sammenligning af sådanne ældre Jurisdiktioner, som hidtil have haft forskjellige Thingsteder, og disse bor da i Almindelighed såvidt muligt bevares, hvert for sin Del af den nye Retskreds. Hvilke Dele af Kredsen der i så Fald skal henlægges til hvert Thingsted, og hvilket af disse der skal gjælde for Hovedthingsted, bliver efter § 33 at fastsætte ved den ovennævnte Ansagsfører. Det vil på denne Måde for en Del opnåes, at den påtænkte betydelige Formindskelse af Retskredsens Antal ikke påfører Befolkningen noget væsentligt forøget Besvær med Hensyn til Møderne for Underretten. Man vil derhos fremdeles kunne benytte de hidtilværende Thing- og Arresthuse, og skjønt nogen Udvidelse og Ombygning af disse ikke vil kunne undgås navnlig på de Steder, hvor Landsretternes rejsende Afdelinger skulle holde Samlinger, ville Bekostningerne herved dog blive betydeligt ringere, end hvis man overalt skulde indrette et for hele den nye Retskreds fælles Thing- og Arresthus. Det ligger imidlertid i Forholdets Natur, at den heromhandlede Underinddeling af Retskredsen kun kan fåe bindende Betydning med Hensyn til Rettens ordentlige Møder. Fremdeles føreskrives § 33 i Lighed med de ældre Udkast, at Thinglæsning og Aflæsning af Dokumenter for hele

Retskredsens Vedkommende skal føregå ved Hovedthingstedet. Kun på dette Thingsted vil der være et egentligt Kontor, hvor Protokollerne kunne opbevares, de fornødne Undersøgelser anstilles og Attester samt Udskrifter meddeles. For at lette Befolkningen Besværet ved Indlevering og Afhentning af Thinglæsningsdokumenter er det imidlertid gjort Retskriveren til Pligt ved de ordentlige Retsmøder på ethvert Thingsted i Kredsen at modtage Dokumenter, som indleveres til Thinglæsning eller Aflysning, samt efter Forudbegjæring at udlevere thinglæste og aflyste Dokumenter. — At Dommeren skal have Bolig ved Kredsen Thingsted eller, naar Kredsen har flere Thingsteder, ved Hovedthingstedet, må selvfølgelig være den almindelige Regel. For sådanne Tilfælde, hvor særegne Forhold måtte gjøre en Afvigelse herfra onkelig, er der tillagt Justitsministeren Bemyndigelse til at tilstede dette.

Om Bestemmelse af Tiden for de ordentlige og overordentlige retsmøder gives der i § 30 og § 34 Regler henholdsvis for Københavns Stadsret og de øvrige Underretter.